

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlational research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบรรยากาศองค์การ ความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไป และความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การกับความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 ประชากรเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 จำนวน 918 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 335 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบรรยากาศองค์การซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของ คอตเตอร์ (Kotter, 1978) จำนวน 55 ข้อ มีคำตอบให้เลือกเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และได้ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.81 ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพของ กัญญา โตท่าโรง (2541) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลลำพูน จังหวัดลำพูน จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของบรรยากาศองค์การโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาคได้เท่ากับ 0.94 และแบบสอบถามความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ หาความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (K-R 20) ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และส่งด้วยตนเอง จำนวน 335 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งหมด 320 ฉบับ และมีความครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.52 และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย พิสัย ความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ ส่วนใหญ่ร้อยละ 99.68 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 33.81 ปี มีสถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 48.71 และสถานภาพสมรสโสดร้อยละ 48.07 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดปริญญาตรีทางการพยาบาลหรือเทียบเท่าร้อยละ 98.06 ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการร้อยละ 86.13 และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานการพยาบาลเฉลี่ย 9.76 ปี มีเงินเดือนอยู่ระหว่าง 11,501–14,000 บาท/เดือนมากที่สุด ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมมากที่สุดร้อยละ 20.65 มีความรู้ในเรื่องความเป็นวิชาชีพมาบ้างร้อยละ 75.81 และไม่มีความรู้มาก่อนร้อยละ 13.54

2. กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพรับรู้ถึงบรรยากาศองค์การของโรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 อยู่ในระดับปานกลาง และบรรยากาศองค์การโรงพยาบาลรายด้านคือ ด้านกระบวนการสำคัญขององค์การอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกอยู่ในระดับดี ด้านบุคลากรและทรัพยากรอื่นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการจัดองค์การอย่างเป็นทางการอยู่ในระดับดี ระบบสังคมภายในอยู่ในระดับปานกลาง ด้านเทคโนโลยีขององค์การอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการรวมปัจจัยสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

3. กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพมีความเป็นวิชาชีพมีระดับค่อนข้างน้อย และด้านทฤษฎีมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ด้านการให้บริการชุมชนมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ด้านการพัฒนาสมรรถนะและการศึกษาต่อเนื่องมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ด้านการวิจัยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ด้านการมีอิสระในการปกครองตนเองมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ด้านการมีส่วนร่วมกับองค์กรวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ด้านการเผยแพร่ผลงานและการสื่อสารมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และด้านการยึดมั่นต่อจรรยาบรรณวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

4. บรรยากาศองค์การโดยรวมของโรงพยาบาลทั่วไปไม่มีความสัมพันธ์กับความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ และบรรยากาศองค์การโดยรวมมีความสัมพันธ์กับความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพในด้านการพัฒนาสมรรถนะของตนเองและการศึกษาต่อเนื่อง ด้านการวิจัยและด้านการมีอิสระในการปกครองตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .13$ $r = .13$ และ $r = .13$ ตามลำดับ)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ข้อมูลบรรยากาศองค์การ โรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 สามารถนำมาพิจารณาวางแผนในการพัฒนาบรรยากาศองค์การ โรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 ให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น
2. ข้อมูลความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 สามารถนำมาพิจารณาแผนในการพัฒนาความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลทั่วไปเขต 8 ให้อยู่ในระดับที่มากขึ้น
3. ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การกับความเป็นวิชาชีพต่อไป

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้วัดบรรยากาศองค์การ โรงพยาบาลนั้นเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของคอตเตอร์ (Kotter, 1978) ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ด้าน คือ กระบวนการสำคัญขององค์การ สิ่งแวดล้อมภายนอก บุคลากรและทรัพย์สินอื่น การจัดองค์การอย่างเป็นทางการ ระบบสังคมภายใน เทคโนโลยีขององค์การ และการรวมปัจจัยสำคัญ ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบทั้งหมดที่พบในองค์การ แต่แนวคิดของคอตเตอร์นี้จะใช้ในบรรยากาศองค์การอุตสาหกรรมหรือเชิงธุรกิจ ซึ่งอาจจะแตกต่างไปบ้างสำหรับบรรยากาศองค์การที่ให้บริการทางด้านสุขภาพในปัจจุบันของประเทศไทย
2. เครื่องมือที่ใช้วัดความเป็นวิชาชีพใช้แบบสอบถามของกัญญา โตท่าโรง (2541) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ให้ทางเลือกและเป็นภาพรวมถึงการรับรู้ว่าคุณภาพวิชาชีพได้ปฏิบัติในกิจกรรมความเป็นวิชาชีพนั้นหรือไม่เท่านั้น จึงไม่สามารถที่จะทราบถึงรายละเอียดในการปฏิบัติและไม่ปฏิบัติในกิจกรรมความเป็นวิชาชีพ และนอกจากนี้แบบสอบถามนี้ดัดแปลงมาจากของมิลเลอร์ (Miller, 1988) ที่วัดความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพในต่างประเทศ ซึ่งอาจจะมีความแตกต่างกับองค์การพยาบาลในประเทศไทยไปบ้าง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่าพยาบาลวิชาชีพมีการรับรู้บรรยากาศองค์การของโรงพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง และความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างน้อย ซึ่งควรที่จะมีการส่งเสริมบรรยากาศองค์การและความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพให้สูงขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะโดยอาศัยผลการวิจัยและการอภิปรายผลเป็นพื้นฐานคือ

1. ผู้บริหารควรมีการพัฒนาปรับปรุงบรรยากาศองค์การ โดยการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับบรรยากาศองค์การให้บุคลากรได้รับรู้ทุกคน และควรมีการปรับปรุงบรรยากาศองค์การในด้านการบริหารการสำคัญขององค์การ บุคลากรและทรัพยากรอื่น ระบบสังคมภายในองค์การ เทคโนโลยีขององค์การ และด้านการรวมปัจจัยสำคัญขององค์การซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกองค์การ และการจัดองค์การอย่างเป็นทางการที่อยู่ในระดับดีก็ควรพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นอีก

2. ผู้บริหารการพยาบาลควรมีการส่งเสริมความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพโดยการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นวิชาชีพให้รับรู้ทุกคน ในช่วงที่มีการประชุมประจำเดือนของพยาบาล หรือบรรจุลงในวาระการประชุมของหน่วยงาน

3. ผู้บริหารการพยาบาลควรนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ โดยเฉพาะในด้านที่มีคะแนนค่อนข้างน้อยเช่นด้านการเผยแพร่ผลงานและการสื่อสารนั้น อาจจะมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการเขียนและการเสนอผลงาน และให้มีการฝึกเขียนและเสนอผลงาน โดยให้แต่ละหน่วยงานเขียนผลงานในหน่วยงานของตนเองและนำมาเสนอในการประชุมประจำเดือน โดยจะหมุนเวียนกันไปในแต่ละหน่วยงาน ส่วนด้านการวิจัยควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยในพยาบาลวิชาชีพทุกคน และจัดหาสิ่งที่อำนวยความสะดวกหรือปัจจัยที่สนับสนุนในการวิจัย เช่น เทคโนโลยีที่ช่วยในการสืบค้นข้อมูล หนังสือหรือวารสารเกี่ยวกับการพยาบาล เป็นต้น

4. ในด้านการศึกษาจากผลการศึกษาพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีความรู้เกี่ยวกับการแสดงความเป็นวิชาชีพร้อยละ 75.81 และอีกถึงร้อยละ 13.54 ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการแสดงความเป็นวิชาชีพเลย ดังนั้นสถาบันการศึกษาซึ่งมีหน้าที่ผลิตบุคลากรพยาบาล อาจจะมีการเพิ่มกระบวนการวิชาหรือจัดวิชาเสริมความรู้เกี่ยวกับการแสดงความเป็นวิชาชีพให้กับนักศึกษาตั้งแต่เริ่มการเข้าสู่เส้นทางวิชาชีพการพยาบาล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การโรงพยาบาลของผู้บริหารการพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลศูนย์
2. ศึกษาเปรียบเทียบความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพของผู้บริหารการพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ในโรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลศูนย์
3. ศึกษาบรรยากาศองค์การโรงพยาบาลทั่วไปกับความเป็นวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพกับตัวแปรอื่น